

conclusions-en.pdf?fbclid=IwAR06sBgyr5Ss1owQB6oUo-SiqBZpB56e8iogkBNB1wUZfCr0-tcNifh_uY.

7. An official website of the European Union. Overview – Instrument for Pre-accession Assistance. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/overview-instrument-pre-accession-assistance_en.

8. An official website of the European Union. Overview of EU pre-accession assistance for rural development (IPARD). URL: https://agriculture.ec.europa.eu/international/international-cooperation/enlargement-pre-accession-assistance/overview_en.

9. Офіційний ресурс Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. Дашборд із даними про загрози довкіллю. Офіційні дані ЗСУ за період 24.02.2022 -07.05.2023. URL: <https://ecozagroza.gov.ua/>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-77>

PROBATION PROGRAM: CONCEPT, TASK AND MEANING

ПРОБАЦІЙНА ПРОГРАМА: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ

Lysko T. D.

*Candidate of Juridical Sciences
(Ph. D.), Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Criminal Law and Procedure
National Aviation University
Kyiv, Ukraine*

Лисько Т. Д.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального
права і процесу
Національний авіаційний
університет
м. Київ, Україна*

Сьогодні все більшого значення набувають застосування кримінально-правових заходів впливу на особу, які не пов'язані з позбавленням волі. Із прийняттям Закону України «Про пробацію» [1], у правовому полі України з'явилась низка нововведень, що торкнулись інституту звільнення особи від покарання з випробуванням. Ст. 75 Кримінального кодексу України (далі – КК України) містить вичерпний перелік видів покарань, у разі призначення яких можливе застосування даної форми реалізації кримінальної відповідальності. Досить часто звільнення від кримінального покарання з випробуванням застосовується до осіб, засуджених до позбавлення волі. Відповідно до ч. 3 ст. 76 КК України, на осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, суд може додатково покласти певні обов'язки. Серед

них виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою (п. 4 ч. 3 ст. 76 КК України).

У зв'язку з цим набуває актуальності з'ясування поняття та значення пробаційної програми.

Пробаційна програма – це система занять, які проводяться за визначеним графіком і мають на меті корекцію поведінки, яка суперечить прийнятним у суспільстві (громаді) нормам, а також формування соціально сприятливих змін особистості. Пробаційна програма призначається за рішенням суду особі, звільненій від відбування покарання з випробуванням, та передбачає комплекс заходів, спрямованих на корекцію соціальної поведінки або її окремих проявів, формування соціально сприятливих змін особистості, які можливо об'єктивно перевірити (ст. 2 Закону України «Про пробацію»). Проект пробаційної програми повинен містити завдання, функції, ознаки цільової групи, на яку спрямована така програма, інформацію про навички та знання, яких може набути суб'єкт пробації за результатами проходження зазначеної програми, ресурси, необхідні для її реалізації, зміст заходів, а також порядок проходження пробаційної програми і оцінки результатів проходження [2].

Відповідними наказами Міністерства юстиції України затверджено чотири пробаційні програми для повнолітніх і чотири для неповнолітніх суб'єктів пробації: «Зміна прокримінального мислення»; «Попередження вживання психоактивних речовин»; «Подолання агресивної поведінки»; «Формування життєвих навичок». Програми враховують вікові та психологічні особливості суб'єктів пробації, а тому різняться кількістю і тривалістю занять, змістом вправ та завдань. Залежно від виду програми кількість занять може становити від 10 до 13, не рідше 1 разу на тиждень в групі або індивідуально.

Для координації заходів, передбачених пробаційною програмою, в уповноваженому органі пробації призначається куратор – працівник, який пройшов спеціальне навчання. Куратор проводить заняття особисто або залучає інших спеціалістів. Разом з засудженим куратор складає графік відвідувань занять. Пропуск занять без поважних причин вважається порушенням порядку проходження програми і може призвести до скасування звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Обов'язок проходження пробаційної програми покладає на суб'єкта пробації суд. Він має бути виконано до завершення терміну перебування засудженого на пробації. Заходи із виконання пробаційної програми відображені у відповідному графіку та узгоджуються із заходами індивідуального плану роботи із засудженим.

Реалізація пробаційної програми передбачає певні етапи. Першим етапом є складання графіку реалізації пробаційної програми. На другому етапі куратор слідкує за виконанням заходів, передбачених

пробаційною програмою. На третьому етапі відбувається оцінка результатів проходження пробаційної програми. На четвертому заключному етапі куратор здійснює підготовку висновку про виконання заходів, передбачених пробаційною програмою і передає його суду.

Суб'єкт пробації зобов'язаний виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою, до яких належать 1) відвідування занять відповідно до графіку; 2) недопущення під час занять вчинків, що ображають людську гідність і громадську мораль, погроз, насильства, відвідування занять з ознаками алкогольного та наркотичного сп'яніння, та інших вчинків, що унеможливають проведення заходів, передбачених пробаційною програмою; 3) виконання завдань, що надаються куратором програми або іншими фахівцями, які можуть залучатися до реалізації пробаційних програм, у рамках заходів, передбачених пробаційною програмою.

Основним завданням пробаційної програми є зміна поведінки особи через усвідомлення нею проблеми, збільшення її вмотивованості до змін, розвиток обізнаності та відповідних навичок. Слід відзначити, що пробаційна програма відіграє важливу роль при досягненні основної мети покарання – виправлення засудженого. За допомогою пробаційної програми може бути змінено життя засудженого на краще, якщо він не лише відвідає всі заняття, передбачені графіком, не порушуватиме вимоги і правила, а й виявлятиме власне бажання змінитися.

Література:

1. Про пробацію : Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII : станом на 1 січ. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення: 17.05.2023).

2. Про затвердження Порядку розроблення та реалізації пробаційних програм : Постанова Каб. Міністрів України від 18.01.2017 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-2017-п#Text> (дата звернення: 14.05.2023).